

[vysoká škola]

PROBLÉMY POLITICKÉ SOCIOLOGIE

POZNÁMKY K SOCIOLOGII PRÁVA A VĚDĚNÍ

www.karelmuller.eu

„Autorita a moc“

kapitola 2,1

Chcete vědět?

Proč má Česko jeden z největších podílů vězňů v Evropě?

A proč je u nás tolik nálepkování a intolerance?

Přečti si *Čtyřlístek* i anglickou pohádku o kočičce *Mog*!

Kde je nejvíc vězňů?

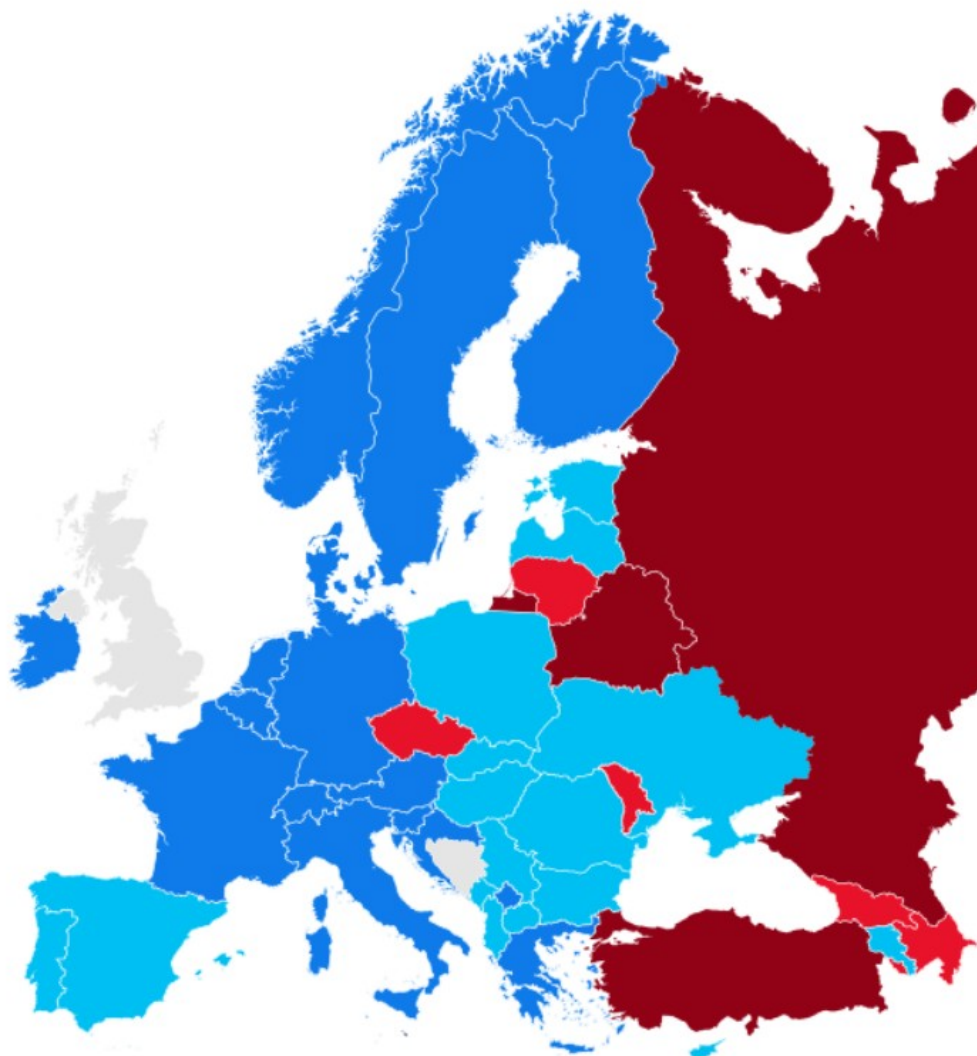
Počet vězňů na 100 000 obyvatel.

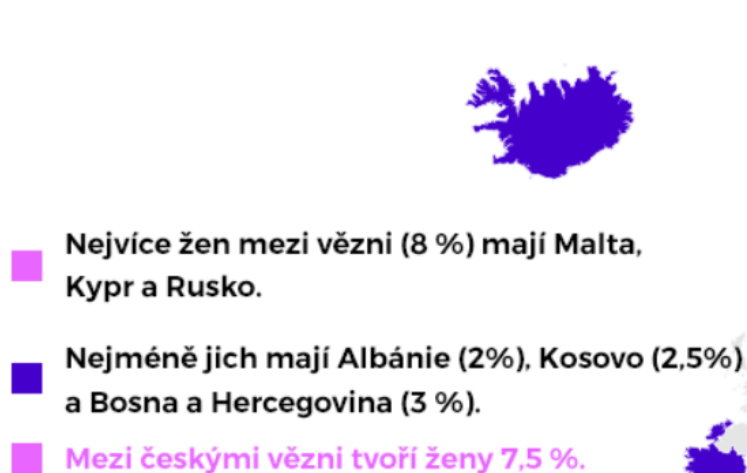
■ Nejvíce vězňů na počet obyvatel má **Rusko** (389 na 100 tisíc).

■ Nejméně naopak **Lichtenštejnsko** (27 na 100 tisíc).

■ **Česko** má v přepočtu na 100 tisíc obyvatel 203 vězňů.

Kolik je žen mezi vězni?

Zdroj: PrisonStudies.org, rok: 2018

EVROPA V DATECH

Kde a jak se tvoří/mění morálka?

Vytváří se především v rodině!?!

Kodifikace zákony/etické kodexy tvrdá/měkká

ETICKÝ KODEX

KDO JSME?

Florbalový oddíl, který vychovává nejen dobré hráče, ale také dobré a čestné lidi. Dbáme na to, aby se u nás každý člen cítil dobře, pohodlně a potřebný. Bez ohledu na to, zda jsem hráč, rodič, trenér nebo fanoušek. Požadujeme, aby se členové zapojení do fungování florbalu v Klatovech chovali vzorně a reprezentativně a uctívali svůj kodex.

KAM PŘICHÁZÍŠ?

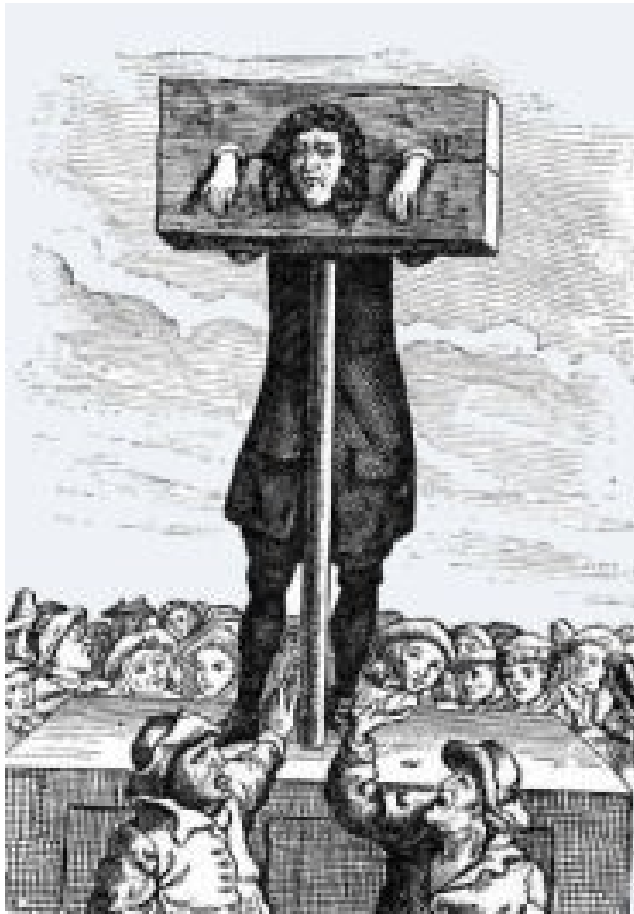
Příchodem k nám do oddílu se stáváš součástí florbalové rodiny v Klatovech. Chceme, aby ses u nás cítil pohodlně, bezpečně a užitečný, stejně jako ostatní členové.

CO TĚ ČEKÁ?

Spousta tréninků, zápasů, soustředění a jiných klubových akcí. Na každé z nich zažiješ ale spoustu legrace, přivezeš si nové zážitky a získáš mnoho kamarádů!

PRANÝŘ/TREST)-:

VZORY (-:

Jak veřejně formovat morálku?

Jan podporovat důvěru?

SHRNUTÍ

- Podpora rodiny a ochrana práv dětí
 - Ontologické bezpečí: domácí násilí, výživné, před/školní péče ...
- Péče o instituce
 - profesionalita, integrita, přístupové body ...
- Kodifikace (vytyčeného cíle, policy)
 - Implementace, vymáhání, monitoring, přehodnocování...
- Tresty
 - Vhodné, přiměřené, „účinné“ ...
- Vzory
 - Oznamovatelé, ocenění, výchova k občanství a liberální kultura vzpomínání, symboly a místa paměti, veřejnoprávní média ...

Právo a morálka

aneb Past pravidel (J. Sokol)

- Právo je minimum morálky (!?)
- Vzájemná reflexivita práva a morálky
- Legalita – legitimita
 - Hodnotné napětí, zdroj naší svoboda (?) ...
 - Bezpečí – svoboda (coby volnost)
 - Jistoty – možnosti
 - Negativní svoboda – pozitivní svoboda
 - Individuální svoboda (subjekt) – politická svoboda (objekt)
- Vztah nepřímé úměrnosti (do jisté míry)
- Důvěra: čím více mezilidské důvěry, tím více akceschopnosti, blahobytu, bezpečí i svobody: důvěra generuje důvěru (-:
- Důvěra jako pozitivní externalita (př. COVID!)

Právní, institucionální kultura

- Nedokonalost pravidel i institucí
- Předvídatelnost (reciprocita práva, George Simmels), 2 reciproční roviny
- Kolize práva a morálky (institucí a jednání) je normální: záleží na kontextu
- Liberální kultura: vzpoura proti tradici/morálce/právu (?)
 - Post/reprezentační (vztahové) pojetí kultury
- Občanská neposlušnost (lidská práva)

Extinction Rebellion Praha 12. 10. 2019

Magistrála

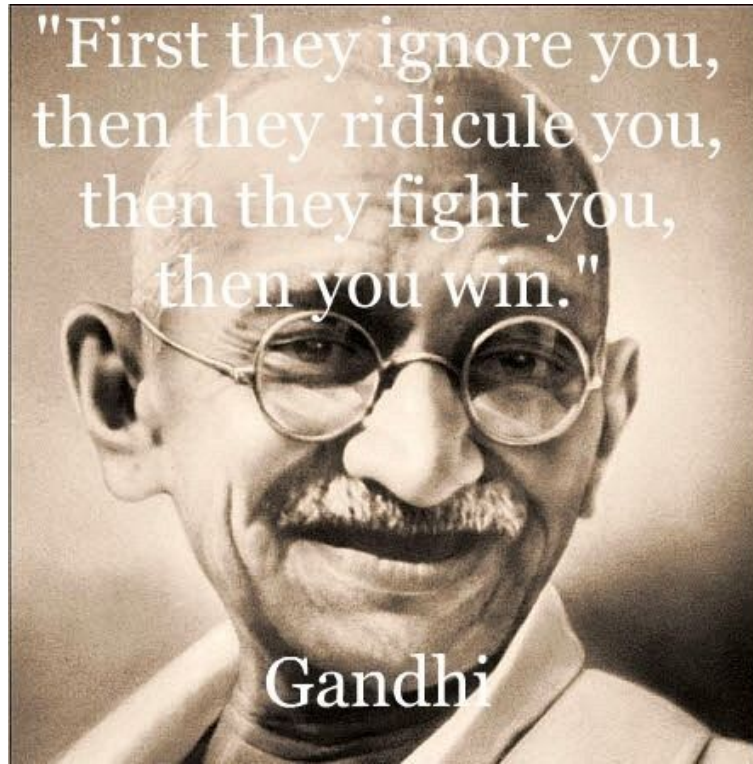
On the Duty of Civil Disobedience

HENRY DAVID THOREAU

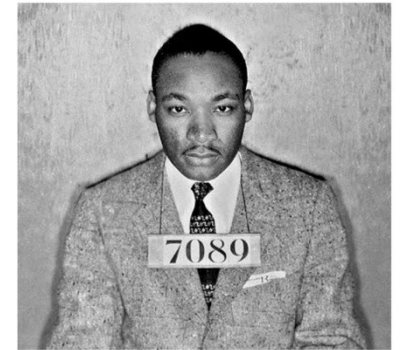

"First they ignore you,
then they ridicule you,
then they fight you,
then you win."

Gandhi

CIVIL DISOBEDIENCE

Martin Luther King Jr.

"Disobedience is the true foundation of liberty. The obedient must be slaves." Henry David Thoreau

**FACULTY, STUDENT, WORKER FORUM ON
DIRECT ACTION WED. 9/15 5pm** 315 Wheeler

"Demonstrations"? "Civil Disobedience"? "Occupations"? "Anarchists"?
Many rumors. Many questions. A lot happened on the Berkeley campus last academic year. But just what? And why? Who protests? Who cares? Where do Direct Action and Civil Disobedience come from? Please come to a two-hour forum to learn more, ask more: Protest and Direct Action: History, Theory, Practice

**DIRECT ACTION TRAINING
SAT. 9/25 2-5:30pm** MLK Student Union,
Heller Lounge

Občanská neposlušnost

- Právo na odpor (J. Locke)
- Sémantické pojetí práva, diktatura textu (v CZ)
- Duch (smysl) zákonů, nalézání práva
- Ritualizace (past) pravidel (banalita zla)
- Význam opravných prostředků (dilema mezi důkladností a včasností)
- Např. prezidentské milosti
- Stigmatizace porušování práva/zákonů

Typy authority

(Herrschaft, Max Weber)

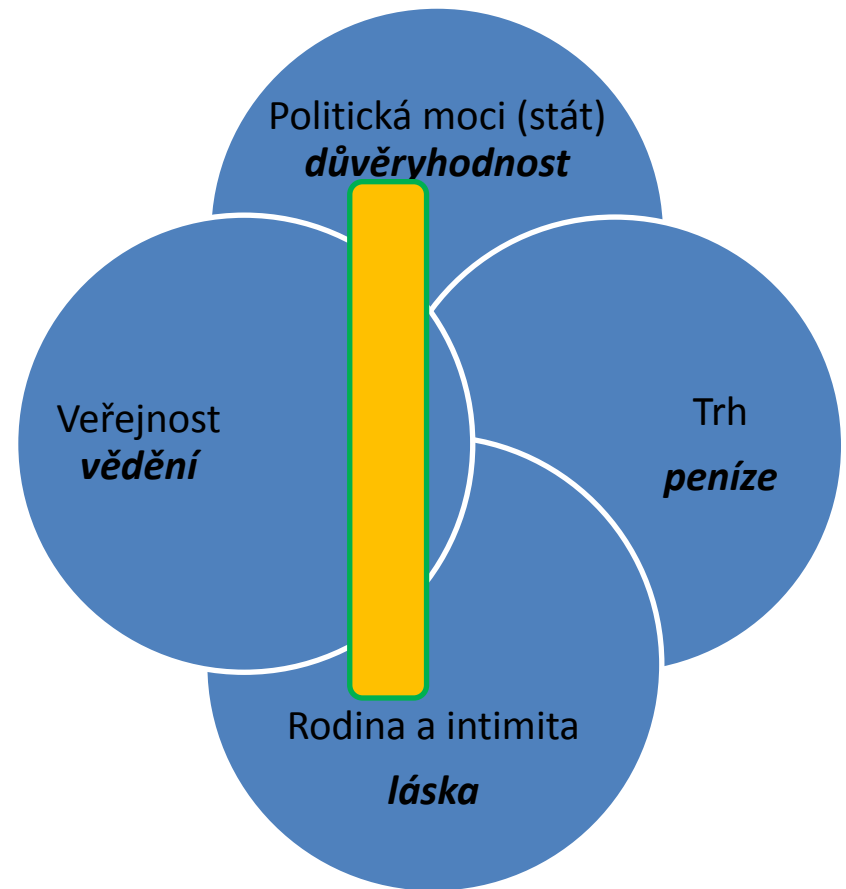
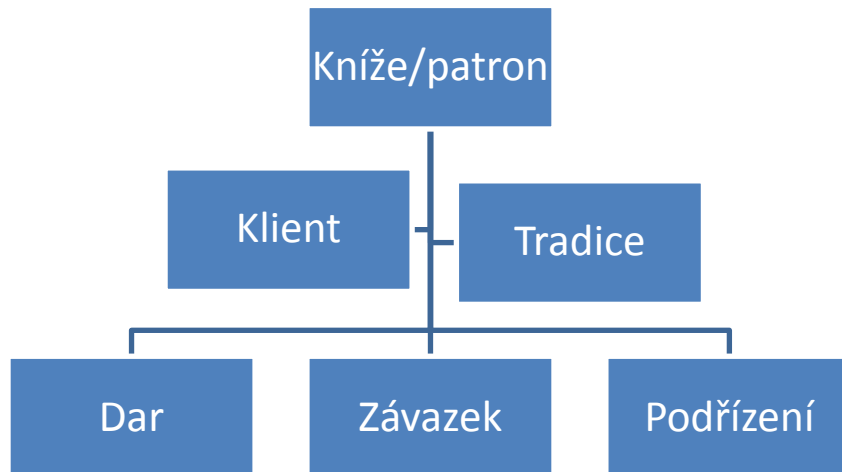
- **Legální autorita** (co je psáno!), modernita
 - Vláda práva, racionální, neosobní, formální
 - Kodifikace, byrokratizace, past pravidel (?)
 - Efektivita, široký záběr, stabilita, přenositelnost
 - Otevřená spol. (Popper), reflexivita, veřejné učení
- **Tradiční autorita** (co je dáno!)
 - Tradiční společnost
 - Závaznost tradice, mravu, sociálního řádu
- **Charismatická autorita** (prorok, vůdce, spasitel ...)
 - Archaické společnosti
 - Víra v mimořádné vlastnosti vůdce
 - Neformální, nestabilní, značný prostor zvůle

Perspektiva sociální diferenciacce

Patronáž versus instituce

Univerzalizující média moci (Niklas Luhmann)

Kde se utváří vědění? právo? a kde morálka?

Vědění jako médium moci

Vědecké vědění nahradí běžné vědění, poznání nahradí nevědomost, pravda vystrnadí omyl (A. Comte, †1857)

Scientia est potentia (Fr. Bacon, †1626)

Omezení „vědění“ jako zdroje moci (mobilita, akumulace, institucionalizace, komodifikace, vědění nejsou informace)

Alternativní média moci: peníze, důvěryhodnost, láska ...

Režimy pravdy/vědění/legitimity (J. Habermas)

- **Faktické**, (atomizované vědění), vědecké, formální, explicitní, diskursivní, tvorba zákonů
- **Intersubjektivní**, (kolektivistické vědění), tradiční, sdílené, běžné, implicitní, rutina
- **Kongruentní**, (charismatické, spasitelské vědění)

Prostý rozum

reflexivita mezi rutinou a vědou

počasí x klima

Běžné vědění

- Počasí – tady a teď
- Orientace na smyslovost, konkrétní zkušenost
- Každodennost, rutina
- Samozřejmost, stereotypní
- Zaměřené k jednání, rozhodování
- Sdílené vědění, konformita
- Snadno se šíří (netřeba ověřovat)

Odborné vědění

- Klima – univerzalita
- Abstraktní, vytržené z kontextu
- Pochybování, kritika
- Diskursivní proces, polemika
- Odtržené od běžné zkušenosti, porozumění
- Specializované, rozptýlené, nerovnoměrné
- Omezené šíření (potřeba dvojí hermeneutiky)

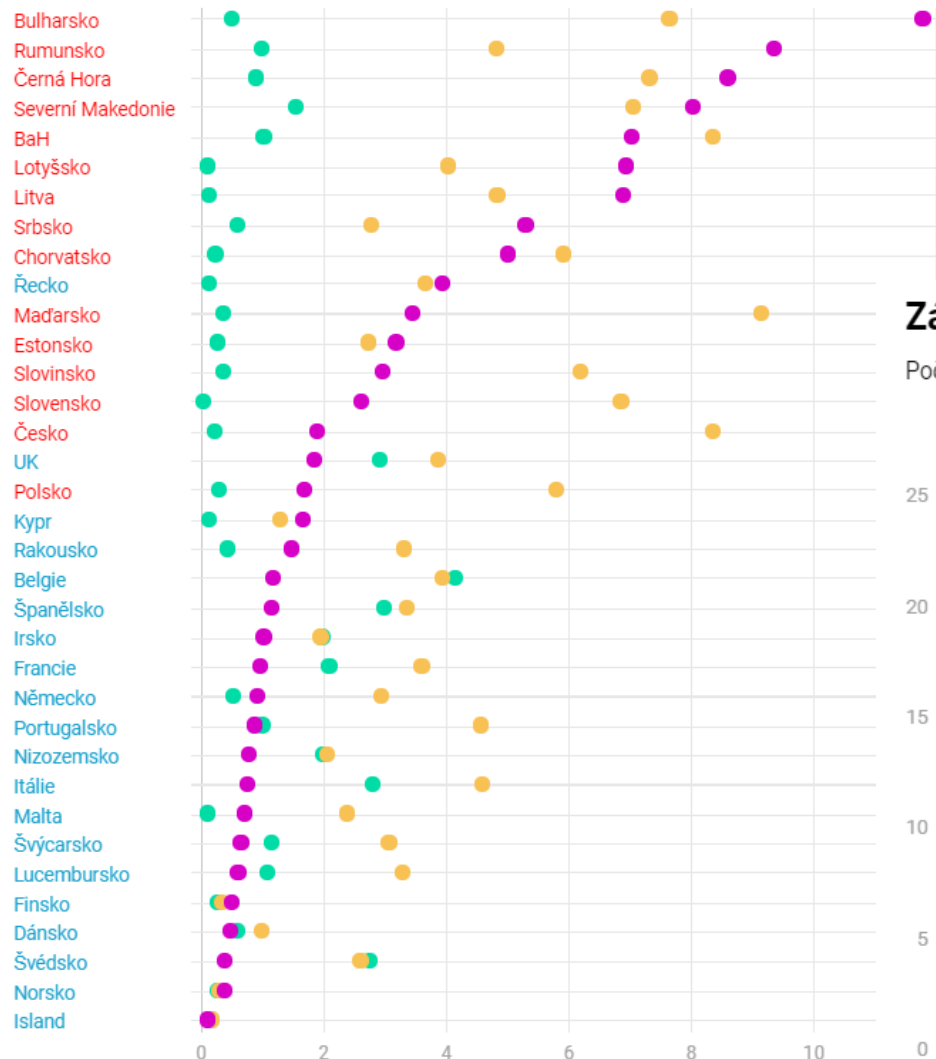
Ne/vědění, důvěra, instituce, jednání

- Šíření vědeckého vědění je omezené (?)
- Vědění je vztahový pojem, aktivita, receptory, komunikátory, popularizátory, média
- Meze vědění jsou dány omezením našeho jednání!
- Jak vzbudit zájem o vědění? Nabídnou příležitosti k jednání! Role institucí, vzdělání ...
- Sociální funkce ignorance: dobrovolná, pohodlná, útěšná, tlumící, psycholog. ochrana
- **Vědění, důvěra, politika (Jak to vše propojit?) aneb Umí se demokracie poučit ze svých chyb?**

Počet úmrtí ve třech vlnách covidu

Poloha teček umožňuje porovnat, které ze tří období bylo v dané zemi nejhorší.

● 1. 1. 2020 až 31. 8. 2020 ● 1. 9. 2020 až 31. 7. 2021 ● 1. 8. 2021 až 1. 12. 2021

Číslo udává počet covidových úmrtí během vyznačeného období přepočtený na milion obyvatel a jeden

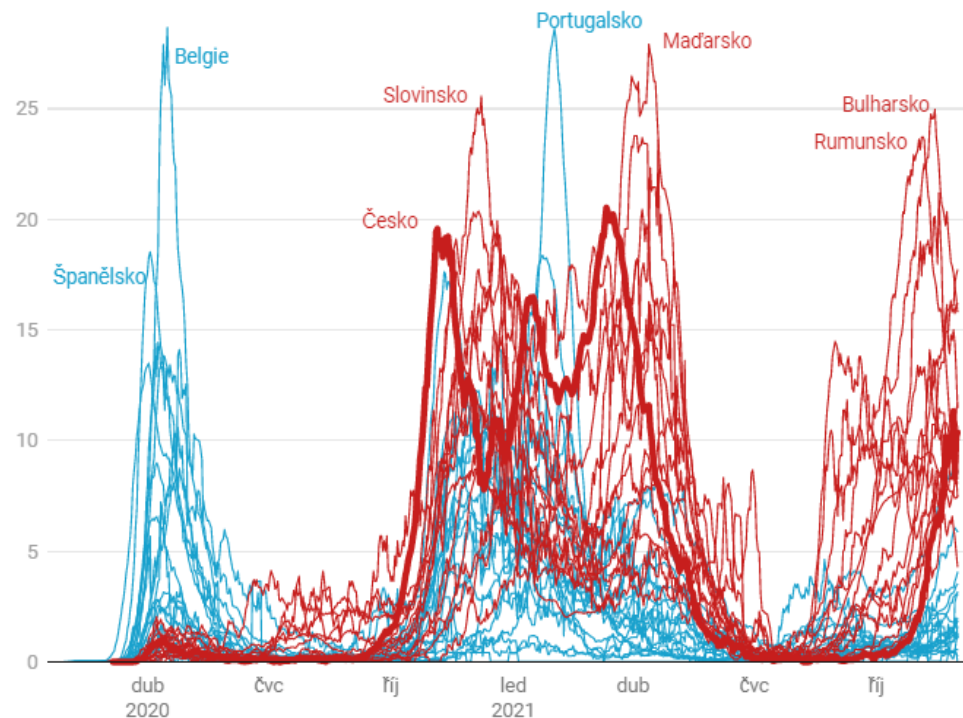
Graf: Deník N • Zdroj: Our World in Data • [Stáhnout data](#) • Vytvořeno nástrojem [Datawrapper](#)

[vysoká škola]

Západ Evropy se poučil, východ ne

Počet úmrtí na milion obyvatel.

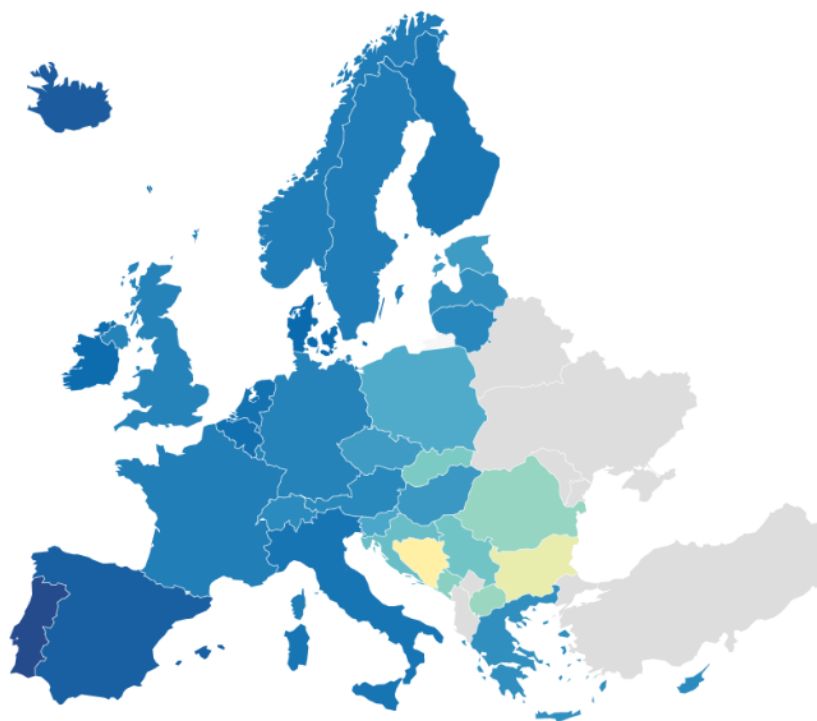

Graf: Deník N • Zdroj: Our World in Data • [Stáhnout data](#) • Vytvořeno nástrojem [Datawrapper](#)

Východ proti covidu očkuje méně

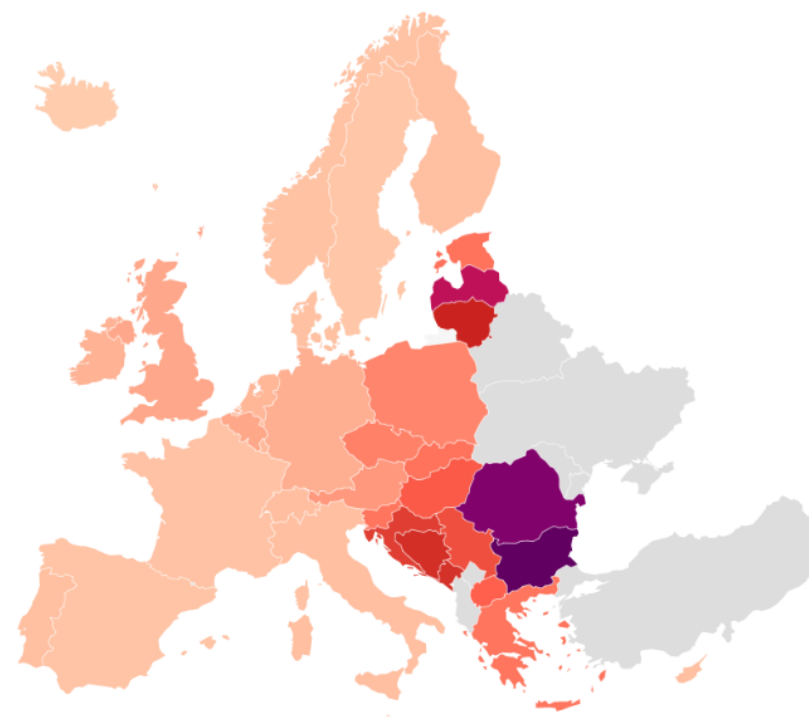
Proočkovanost celé populace k 30. 11. 2021.

[Stáhnout data](#) • Vytvořeno nástrojem [Datawrapper](#)

Na východě se na covid umírá více

Počet covidových úmrtí na 100 000 obyvatel za období 1. 10. – 1. 12. 2021.

Mapa: Deník N • Zdroj: Our World in Data • [Stáhnout data](#) • Vytvořeno nástrojem [Datawrapper](#)

1. „Sekularizace“ vědy
2. Uznání důkladné a konstitutivní reflexivity vědění
3. Komplexnost, nepřehlednost (rozsah a rychlost změn)
4. Neurčitost, nejistota v jednání (sledování nezamýšlených důsledků a rizik jednání)
5. Individualizace a pluralizace (rozpad sociálních struktur, různé režimy pravdy)
6. Slábnutí úlohy/krize institucí (sociální sítě, des-orientace, des-organizace, „rozpad“ veřejnosti)
7. K čemu je tedy dobrá věda? Jak vědecké vědění účelně využívat v podmínkách relativismu?
8. Vládne co/kdo, kde, jak? Techno anebo demokracie?
9. Primát svobody před pravdou/politiky před vědou
10. Politik x úředník (3 typy racionality), role stran

Adaptační reakce v postmoderních podmínkách (Giddens): *režimy vědění*

- pragmatické přijetí: riziko návykovosti, oslabení orientace a sebekontrol, rutina;
- cynický pesimismus: reflexe reality, způsob tlumení/vytěsnění obav, egoismus;
- trvalý optimismus: důvěra, specializovaní odborníci, praktikující věřící;
- radikální angažovanost: mobilizace k aktivitě, aktivní skepticismus, jednání v neurčitosti, střední třídy/sociální hnutí

Překážky přenosu vědeckého vědění na úroveň běžného vědění SHRNUTÍ

Na úrovni veřejné správy

- Klientelismus, nepotismus, korupce
- Vrchnostenský přístup, neefektivita, ritualizace byrokracie, nečinnost,
- Uzavírání: slabá reflexivita institucí (close opportunity structure)

Na úrovni občanské společnosti

- Nezájem o věci veřejné, o politiku
- Nízká míra odpovědnosti za instituce (ne-vlastenectví)
 - odcizení či vypjatý etatismus
- Nízká míra institucionální důvěry a stigmatizace politiky
- Nízká míra mezilidské důvěry
 - Občanská nedůvěra - nedůvěra v (kolektivní) jednání (nezájem)
- Uzavřenost změnám a vysoká míra konformity
- Ekonomické faktory: slabost středních tříd